

Raamattu lahden takaa

Panu Nykänen¹

Tõnis Liibek
Tallinna Tehnikaülikool 1918–2018
 Trükikoda Auratrükk
 ISBN 978-9949-83-320-7

Tallinnan Teknillinen korkeakoulu on julkaissut 100-vuotisjuhlansa kunniaksi historiansa. Tuloksena on huolellisesti muotoiltu raamattu, kuten veljeskansan kielellä on kirjoja tapana kutsua.

Tätä on pitkään kaivattu, Viron teknillisen koulutuksen taustalla liikkuneet voimat ja virrat ovat olleet varsin tuntemattomia julkaisuun asti. Viron monimuotoinen valtiollinen menneisyys on osaltaan johtanut siihen, että korkeakoulutuksen kokonaisuuden hahmottaminen on ollut ulkopuoliselle vaikeaa. Liibeckin suurtyö täyttää kiitettävällä tavalla Itämeren alueen teknillisen kulttuurin ja koulutuksen historiaan jääneen aukon.

Teos on julkaistu viron kielellä. Suomalaisille Viron ystäville kirjan lukeminen ei ole suinkaan mahdotonta, vaikka itse kielen harrastus olisikin jäänyt vähemmälle. Ainakin sanakirjan kanssa sisältö selviää hyvin. Kirjan loppuun on lisäksi liitetty muutaman kymmenen sivun pituinen englanninkielinen käännös, josta selviävät historian pääkohdat.

Suurin mielenkiinto kiinnittyy kirjan pääsisältöön, joka on järjestetty sekä temaattisesti että ajanjaksoittain. Hakuteosmaisesti opus tarjoaa näin mahdollisuuden etsiä virolaisen teknillisen kulttuurin rakentamiseen osallistuneiden henkilöiden nimiä ja taustoja. Tämä tulee antamaan hyvän lähtökohdan esimerkiksi Suomen ja Viron välisten yhteyksien kartoittamiselle tulevissa tutkimuksissa.

Kirja antaa selkeän kuvan itsenäisen Viron asemasta Euroopassa suurten sotien vuosisadalla. Tekniikan koulutusjärjestelmä kuvastaa aina sitä rakentavan yhteiskunnan tavoitteita ja suunnitelmia. Tallinnan Teknillisen korkeakoulun asema ja tehtävät ovat muuttuneet kulloistenkin aikojen mukaisesti. Liibeck kuvaa Venäjän keisarikunnan, itsenäisen Viron, Neuvostoliiton ja Saksan miehitysajan aiheuttamat muutokset, sekä itsenäisyyden palauttamisen jälkeisen nopean uudistusten ajan mukanaan tuomat mullistukset. Mielenkiintoista on havaita, kuinka osa henkilökunnasta jatkaa toimiaan murrosvaiheiden yli. Korkeakoulu on kuitenkin aina palvellut Virolaisen yhteiskunnan tarpeita riippumatta valtiollisen elämän järjestymisestä.

Kirjasta käy hyvin ilmi Viron teollisuuden ja elinkeinoelämän suurten linjojen kehitys. Palava kivi antaa maan energia- ja kemianteollisuudelle oman raaka-ainepohjansa. Korkeatasoinen fysiikan ja matematiikan tutkimus johtavat puolestaan kybernetiikan ja tietojenkäsittelytieteiden kehitykseen tavalla, jonka seuraukset näkyvät nyky-Viron jokapäiväisessä elämässä.

¹ Panu Nykänen on teknologian ja insinööritieteiden historian tutkija.

Entä yhteydet Suomeen eri aikoina?

Tutkimuksen mielenkiintoisimpia havaintoja on 1800-luvulla Tallinnan yhteyksien rakentuminen Pietariin ja Riikaan. Helsingin yhteydet jäävät muutaman harvan maininnan varaan. Tämä tilanne tulee ilmi myös Helsingin Teknillisen reaalikoulun ja sen seuraajien arkistoisissa. Helsingin yhteydet olivat suunnattuja Saksaan: Hannoveriin ja Berliiniin – samoin kuin Tukholmanakin. Itsenäisyyden ajalla yhteistyöhankkeita oli erityisesti energiatekniikan alalla, mutta ei välttämättä koulutusorganisaatioiden välillä.

Tässä olisi mahtava tutkimusaihe pohdittavaksi. Tätähän yritettiin Pohjoismaisena yhteistyöhankkeena toistakymmentä vuotta sitten, mutta rahoitusta ei silloin Suomesta herunut.

Tekniikan koulutuksen tapa ja sen muodot ovat joka tapauksessa yhteiskunnan rakennetta ja hyvinvointia kuvaava peili. Tekniikkaa tehdään kuitenkin aina ihmisyyhteisöä varten.